

U najnovijoj svojoj knjizi autor razmišlja subjektivno, a zapaža osjećajno. Riječ je o živom, zanimljivom i istinitom kazivanju o događajima i ljudima, o činjenicama uoči, za vrijeme i nakon završetka Narodnooslobodilačkog rata

U izdanju Razloga d.o.o. (biblioteka Tako je bilo) tiskana je knjiga **Juraja Hrženjaka – Duke "STOLJEĆE ŽIVOTA"** (antifašistički zapisi i kultura sjećanja), istaknutog pravnog stručnjaka za lokalnu i regionalnu samoupravu, autora nekoliko knjiga, antifašističkog borca, prvog glavnog urednika „Glasa antifašista“, inicijatora utemeljenja Antifašističke lige Hrvatske i dugogodišnjeg obnašatelja visokih dužnosti u SABA RH. Nije povjesničar, pa svoja viđenja u knjizi ne ispisuje u svojstvu nekog historičara, već kao svjedok i kao pojedinac, koji u sebi cijelog života nosi sjećanja na vrijeme i događaje onakve kakvi su tada bili. Knjiga je, ustvari, monolog: ispovjest čovjeka koji je doživio apokaliptičku sliku ratnog stradanja. Hrženjak je pristupio jednom novom aspektu poimanja Narodnooslobodilačkog pokreta koji se može u potpunosti poistovjetiti sa osobama i događajima neposrednih aktera tih zbivanja, nastojeći da u šaroliku mrežu ratnog vihora zahvati i komadić života osobne naravi.

Autor u knjizi daje presjek događaja, osvjetljen individualnom ocjenom i iznoseći na način koji nije suhoparan, hladan i suzdržan. Naprotiv. Razmišljanja su subjektivna, a zapažanja osjećajna. Nastojao je sva zbivanja prikazati onakvima kako su se u to vrijeme događala, gledano ondašnjim očima, pri čemu je iznosio ne samo vrline, nego i mane partizanskog pokreta, dvojbe koje su tražile promišljanje i „pogled unaprijed“. Prikazuje stvaranje i razvoj jedinica NOB-e, autentično govori i o vojnim i političkim događajima koji su se odigrali, opisujući brojne detalje koji zorno pokazuju kako su na prostoru partizanskih jedinica kojima je pripadao, nastajala i razvijala se politička i vojna komponenta Narodnooslobodilačkog pokreta.

„Kada netko uđe u stotu godinu života i napiše svoja sjećanja, onda je već samo to podvig vrijedan divljenja. A kada to učini čovjek koji je bio i sudionik i svjedok povijesnih zbivanja na prostorima Hrvatske, odnosno bivše Jugoslavije, onda je to najbolja preporuka da se njegova knjiga uzme u ruke i pročita“, napisao je u predgovoru **Stjepan Mesić**. Dodaje kako nema iluzija: Hrženjakova knjiga bit će dočekanica s podijeljenim osjećajima, baš kao što je i Hrvatska

oštro podijeljena. I ne vjerujem da će apologeti ustaštva iz nje bilo što naučiti, ili htjeti nauiti. Čitat će je u prvome redu ljudi koji znaju što i Hrženjak zna, oni kojima je antifašizam formirao pogled na svijet, baš kao što je i njemu, oni koji će pronaći satisfakciju u tome da je netko, eto, napisao kako je zaista bilo.

U pogovoru, **Tomislav Jakić** za knjigu kaže da se može, pa i mora čitati na tri razine, Prije svega, ma koliko se autor trudio da ostane u pozadini, to je priča o jednome čovjeku, koji u svojem dugom životnom vijeku, kroz puno jedno stoljeće, nije ni posustajao, ni odustajao. Druga je razina čitanja Hrženjakove knjige ona povijesna, mada on nije povjesničar niti se takvim želi predstaviti. No, on jest i svjedok, i sudionik, pa i protagonist povijesnih zbivanja – od početka 20. stoljeća do danas. Treću razinu čitanja nudi nam Juraj Hrženjak – antifašist. Bez ikakvih uljepšavanja, bez mitologiziranja, s jasnim otklonom od onoga što u jugoslavenskom putu u socijalizam nije bilo dobro. Jer – autor je antifašist od prve do posljednje stranice ove knjige.

Memoari Juraja Hrženjaka, čovjeka preko čijeg se života može u punom smislu riječi ispričati kompleksna povijest 20. stoljeća, posebno u našim krajevima, pojavljuju se, na sreću za knjigu i nesreću za društvo, u presudnom momentu – napisao je recenzent **Dragan Markovina**. Ova knjiga u potpunosti demaskira revizionističke narative kojima je hrvatsko društvo preplavljeno i do kojih nikakva argumentacija ne dopire. Tko god posegne za ovom knjigom pročitati će je u jednom dahu i neće biti uskraćen za mnoge vrijedne informacije, no njezina najveća kvaliteta odnosi se na istinsku humanističku poruku i demistificiranje nacionalističkih narativa koji uporno falsificiraju povijest i nesporne činjenice.

Autor je svoju knjigu posvetio svim svojim drugaricama i drugovima antifašističkim borcima, koji su ubijeni u naci-fašističkim i ustaškim mučilištima, zatvorima i logorima, ili poginuli u Narodnooslobodilačkoj borbi boreći se za život i slobodu čovjeka.

Bojan Miroslavljev

(Knjiga će biti predstavljena na Tribini Grada Zagreba na Kaptolu, u petak 28. listopada u 18 sati)

